

Türkiye’de ve Dünya’da Eczacı Meslek Örgütleri: Eczacı ve Eczanenin Eczacılık Örgütleri ile İlişkileri

Bülent Kıran

Yrd. Doç. Dr. Bülent KIRAN: Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı öğretim üyesidir. 30 yıllık meslek yaşamında serbest eczacılık, Dokuz Eylül Üniversitesi’nde, hastane eczacılığı ardından Tedavi Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve Sağlık Dairesi Başkanlığı gibi yöneticilik görevlerinde de bulundu. 9 Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı’ndan master (MPH), Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı’ndan doktora (PhD) derecesi aldı.

İzmir’de iki Eczacılık Tarihi Müzesinin kuruluşunda görev yapmış, İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu üyesi, Genel Sekterliği görevlerinde bulundu. Halen, 2005 yılından günümüze kadar Onur Kurulu Başkanlığı görevini sürdürmektedir. Serbest ve hastane eczanesi yönetimi, eczacılık deontolojisi, etiği, mevzuatı, tarihi, halk sağlığıyla ilgili konular üzerinde araştırmaları ve yayınları bulunmaktadır.

Öğrenim Hedefleri

- Tarihsel süreçte örgüt ve meslek örgütü kavramı; tanım, örgütlerin toplumsal yaşamdaki yeri ve önemi
- Sivil toplum ve sivil toplum örgütleri; tanım, kapsam ve sivil toplum örgütlerinden örnekler
- Anayasal meslek kuruluşlarının sivil toplum kuruluşlarından (STK) farkları ve yapısal özellikleri
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, diğer meslek kuruluşlarından farkları, ortak ve ayırıcı özellikleri
- Kamu kurumu niteliğindeki sağlık meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarının kuruluş, teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen kanunlar
- Türkiye’de eczacılık meslek örgütlerinin tarihsel süreçte kuruluşu ve gelişim
- Türkiye’de eczacılıkla ilgili mesleki kurum ve kuruluşlar; Türk Eczacıları Birliği ve Eczacı Odalarının örgüt yapısı, Birliğin ve odaların meslek açısından önemi
- Eczacı Kooperatifleri, Eczacılık Dernekleri ve Eczacı Sendikaları, özellikleri, çeşitleri ve görevleri.
- Dünya’da uluslararası eczacılık meslek örgütlerinden örnekler
- Meslek örgütlerinin önemi ve gelecek perspektifler

Kooperatifleri çatısı altında birleştirmekten geçmektedir. Bunu yaparken, bilim, teknoloji ve bilişimin hâkimiyetindeki çağımızda uluslararası eczacılık meslek örgütlerinin toplantılarına, kongrelerine ve çalışmalarına katılmak, üye olmak, yayınlarını takip etmek ve böylece evrensel güç olan “bilgiye ulaşarak onu hizmete ve ürüne dönüştürebilmek” eczacılığın her alanında kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Demokrasinin ve özgürlüklerin kısıtlandığı bir toplumda tam bir sağlık ve iyilik halinden söz edilemez. Bu bağlamda, meslek örgütleri üyelerinin hakları yanı sıra ülke sorunlarına da duyarlılık göstermek zorundadır.

Değerlendirme Soruları ?

1. İnsanlık tarihinde örgüt yapısını ortaya çıkaran etkenler nelerdir? Buna bağlı olarak eczacılık meslek örgütlerinin oluşum süreçlerini açıklayınız.
2. Çağdaş toplumlarda sivil toplum örgütlerinin çeşitleri ve bunların temel fonksiyonlarını açıklayınız.
3. Meslek Kuruluşlarını sivil toplum örgütlerinden ayıran temel özellikleri açıklayınız.
4. Kamu Kurumu niteliği taşıyan sivil toplum örgütlerinin (STK) kuruluşları dayanakları nedir? Türkiye’de bu özellikteki STK’ların adlarını yazınız.
5. Dernek ile Vakıf arasındaki yapısal farklılığı açıklayınız. Türkiye’deki eczacılık derneklerini sınıflandırınız ve her türünden bir derneğin adını yazınız.
6. Sendika örgütlenmenin amacı nedir? Türkiye’deki ilaç ve eczacılıkla ilgili sendikaların adları ve çalışma alanlarını açıklayınız.
7. Kooperatif nasıl bir örgüt modelidir? Şirket vb. ortaklıklara göre üstünlükleri nelerdir? Türkiye’deki ecza kooperatiflerinin adları, üst örgütünün adını ve ilişki içinde buldukları uluslararası kooperatiflerin adlarını yazınız.
8. Türk Eczacıları Birliği (TEB)’in örgüt yapısını maddeler halinde yazınız. Bunlardan “Büyük Kongre” organın oluşumunu ve görevlerini açıklayınız.
9. Dünya’da bütün eczacıların üye olduğu üst örgütün adını yazınız ve amaçlarından 3 tanesi açıklayınız.
10. Dünya’da örgütlü toplumun önündeki engeller nelerdir? Gelecekte güçlü bir meslek örgütü yapılanması için dikkat edilmesi ve savunması gereken hususları açıklayınız.

KAYNAKLAR

1. Akdur R. Aydın E. (2003). Tıbbi Etik ve Meslek Tarihi, Mesleklere Özgü Etik Konular, Feryal Matbaacılık, 2. Baskı, s.250-251, Ankara.
2. Kıran B. (2012). Ege Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri MYO, Eczane Hizmetleri Bölümü, Meslek Etiği Ders Notları.
3. Kıran B. (2012). Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık Mevzuatı ve Etiği Ders Notları.

4. Kıran B. (2009). Ege Üniversitesi Ege Meslek Yüksekokulu, Cilt Bakımı ve Güzellik Uzmanlığı Hizmetleri Bölümü, Meslek Etiği Ders Notları.
5. Türk Dil Kurumu Sözlüğü, <http://tdkterim.gov.tr/bts/>, (Erişim:11.03.2013).
6. Fişek K. (2005). Yönetim, Paragraf Yayınevi, s.169-170, Ankara,
7. Fişek N. (1985). Halk Sağlığına Giriş, Hacettepe Üniversitesi-Dünya Sağlık Örgütü Hizmet Araştırma ve Araştırmacı Yetiştirme Merkezi Yayını No: 2, Çağ Matbaası, s.105-106, Ankara.
8. Yıldırım İ. (2004). Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim, s.46, Ankara.
9. Sarıbay AY. (2000). "Türkiye'de Demokrasi ve Sivil Toplum", Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme, s.448, İstanbul.
10. Mortan K. (2009). 100 Soruda Sivil Toplum, Türkan SAYLAN ile Söyleşi, Cumhuriyet Kitapları, Özel Baskı, s.11-20, İstanbul.
11. Tekelli İ. (2000). Sivil Toplum Kuruluşları ve Yasalar, Etik Deprem, İstanbul.
12. Yıldırım İ. (2004). Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim, s.51. Ankara.
13. Tura MA. (2004). Çağdaş Demokrasilerde Sivil Toplum Örgütlerinin Siyasal Sisteme Etkileri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
14. Öztürk N. (1995). Türk Yenileşme Tarihi Çerçevesinde Vakıf Müessesesi, Ankara.
15. Ceylanoğlu N. (2006). "Vakıf ve Sivil Toplum", Sivil Toplum Dergisi, s.152, İstanbul.
16. Ankara Ticaret Odası, AB Kapısında Sivil Toplum Dosyası, <http://www.atonet.org.tr/yeni/index.php?p=236&l=1>, (Erişim:19.03.2013).
17. Sendika, Sendika, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Sendika>, (Erişim:19.03.2013).
18. Usta S (2006). Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları: Sivil Toplum, Demokrasi ve Güven, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, YL Tezi, s.73. Konya.
19. Tosun G. (1998). Demokratikleşme Sürecinde Devlet-Sivil Toplum İlişkisi ve Türkiye Örneği, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, s.120, İzmir.
20. Akyüz Ü. (1989). Türkiye'de İşçi Sendikalarının Baskı Grubu Olarak Ekonomik Gelişimdeki İşlevi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, s.42, İstanbul.
21. Sarıbay AY. (2000). "Türkiye'de Demokrasi ve Sivil Toplum", Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme, s.448.İstanbul.
22. Gemalmaz MS (1995). Anayasa'da Olağanüstü Rejim, Demokratikleşmede Sivil Toplum, s.73, İstanbul.
23. Çağlar S. (2001). Sivil Toplum Örgütlerinin Siyasal İktidar Üzerindeki Etkisi (1961-1982). Anayasaları Açısından), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, YL Tezi, s.111, Edirne.
24. Tekelli İ. (2000). Sivil Toplum Kuruluşları ve Yasalar, Etik Deprem, s.145-146, İstanbul.
25. Dalgıç D. (1997). Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Yerel Siyasete Etkileri (İzmir Örneği), Dokuz Eylül Üniversitesi SB. Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.53, İzmir
26. Ulararası Kooperatifler Yılı, <http://www.turkiye2012koop.org> (Erişim: 19. 03.2013).
27. Erçin F. (2002). Türk Hukuku'nda Kooperatif Tüzel Kişiliğinin Ayırıcı Özellikleri, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 44-45, İstanbul.
28. Özcan O. (2007). Türkiye'de Kooperatifçiliğin Tarihi Gelişimi ve Cumhuriyet Dönemi Kooperatifçiliği, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kooperatifçilik Bilim Dalı, s. 108, İstanbul.
29. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı' Bakanlık çalışma raporları, 2010-2011.
30. Kooperatifçilik Strateji Belgesi 2010-2014, <http://www.koy-koop.org>, (Erişim: 19.03.2013).
31. Şehsuvaroğlu BN. (1970) Eczacılık Tarihi Dersleri, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yayını. No:10, Hüsnütabat Matbaası, s.349, İstanbul.
32. Baytop T. (1985). Türk Eczacılık Tarihi, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fak. Yayın No: 47, Sanal Matbaacılık, s.370-383, İstanbul.
33. Sayek F. (1998). Türk Tabipleri Birliği Tarihine Giriş, Tisamat Matbaası, Ankara.

34. Yıldırım N, Sert G. (2005). Eczacılık Mevzuatımızın Tarihsel Sürecinde Eczane Açma, Eczacı Olma Koşulları ve Hekim Eczacı İlişkisi, VII. Türk Eczacılık Tarihi Toplantısı, Bildiri Kitabı, s.31, Ankara.
35. Özgür Ö. (2009). Eczacılık-İlaç Yasa ve Yönetmelikler, Türk Eczacıları Birliği Kanunu, s.1-18, Fersa Matbaacılık Ltd. Şti, Ankara.
36. Türk Eczacıları Birliği Yönetmeliği,02.10.1995 tarih ve No: 22422 Resmi Gazete, <http://www.istanbul saglik.gov.tr/w/sb/ecz/mevzuat/mevzuatPdf/eczbirligiyonetmeligi.pdf>, (Erişim: 20.03.2013).
37. TC. Sağlık Bakanlığı, İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu,6643 sayılı TEB Kanunu, http://www.iegm.gov.tr/Default.aspx?sayfa=iegm_mevzuat&thelawtype=1&thelawId=103, (Erişim: 20.03.2013).
38. Türk Eczacıları Birliği Yönetmeliği, RG Tarihi: 16.04.1996, Resmi Gazete No: 22613, 5. Madde, <http://www.istanbul saglik.gov.tr/w/sb/ecz/mevzuat/mevzuatPdf/eczbirligiyonetmeligi.pdf>, (Erişim: 20.03.2013).
39. TEB Yardımcı Komisyonları, http://www.teb.org.tr/?modul=ilac_disi, (Erişim: 21.03.2013).
40. TEB Yardımlaşma Sandığı Yönetmeliği, http://www.teb.org.tr/yardimlasma_sand_php, (Erişim: 21.03.2013).
41. KIRAN, B. Türk Eczacı Kooperatif Örgütlenmeleri, VII. Türk Eczacılık Tarihi Toplantısı, Ankara, 2005.
42. TEKB, <http://www.tekb.org.tr>, (erişim:26.03.2013).
43. Secof, <http://www.secof.eu/>, (erişim:26.03.2013).
44. GIRP, <http://girp.eu/cms/>, (erişim:26.03.2013).
45. Çağdaş Eczacılar Laboratuvarı, <http://www.cagdasecza.com.tr>, (Erişim:26.03.2013).
46. Doğal Destek Ürünleri A.Ş. <http://www.dogaldestek.com.tr/>, (Erişim: 26.03.2013).
47. Edakom Yazılım Bilgisayar Ltd. Şti, <http://www.edakom.com.tr/> (Erişim: 26.03.2013).
48. Farmalojistik A.Ş. <http://www.farmalojistik.com.tr> (Erişim: 26.03.2013).
49. Novagenix A.Ş. <http://www.novagenix.com> (Erişim: 26.03.2013).
50. Egaş-Eczane Gereçleri A.Ş. www.egas.com.tr (Erişim: 26.03.2013).
51. Farmasiğorta, <http://www.farmasiğorta.com> (Erişim: 26.03.2013).
52. Farmasyon (Akılcı Eczane Yönetimi), www.farmasyon.com.tr, (Erişim: 26.03.2013).
53. Edak Akademi, <http://www.edakakademi.com> (Erişim: 26.03.2013).
54. Tek Sigorta, <http://www.teksigorta.com.tr> (Erişim: 27.03.2013).
55. Edak, www.edak.org.tr (Erişim: 27.03.2013).
56. Çekoop, <http://www.cekoop.org.tr> (Erişim: 27.03.2013).
57. Tanker M, Asil E. (1981). Türkiye’de İlk Eczacılık Derneği (The First Pharmaceutical Society in Turkey), J. Fac. Pharm. Ankara, c.11,s. 112-117, Ankara.
58. Aktif Eczacılar Derneği (AKEDER), <http://www.akeder.org.tr> (Erişim: 27.03.2013).
59. Çağdaş Eczacılar Derneği (ÇED), <http://www.ced.org.tr>, (Erişim: 27.03.2013).
60. Defne Eczacılar Derneği, <http://www.defneeczacilari.com> (Erişim: 27.03.2013).
61. Deva Eczacılar ve Sağlık Sektörü Çalışanları Derneği (DEVADER)., <http://www.devader.org.tr> (Erişim: 27.03.2013).
62. Etkin Eczacılar Derneği, <http://www.etkineczacilik.org> (Erişim 27.03.2013).
63. Pharmetic Girişimci Eczacılar Derneği, <http://www.pharmetic.org> (Erişim: 27.03.2013).
64. İlaç ve Eczacılık Kurumu Derneği (İVEK)., <http://www.ivek.org.tr> (Erişim: 27.03.2013).
65. Klinik Eczacılık Derneği (KED)., <http://www.klinikecza.org>, (Erişim: 27.03.2013).
66. Onkoloji Eczacıları Derneği, <http://www.onkoeczader.org/>, (Erişim: 28.03.2013).

67. Anadolu Ecza Depocuları Derneği (AEDD), <http://www.aedd.org.tr/>, (Erişim: 28.03.2013).
68. Kamu İlaç Tedarikçileri Derneği (KİTDER), <http://www.kitder.com/>, (Erişim: 28.03.2013).
69. Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD), [http:// www.aifd.org.tr](http://www.aifd.org.tr), (Erişim: 28.03.2013).
70. Türkiye İlaç Sanayi Derneği (TİSD), <http://www.tisd.org.tr> (Erişim: 28.03.2013).
71. Tüm Kamu Eczacıları Derneği (TÜKED), <http://www.tuked.org> (Erişim: 28.03.2013).
72. Türkiye Biyoetik Derneği, <http://www.biyoeetik.org.tr> (Erişim: 28.03.2013).
73. Türk Biyokimya Derneği (TBD), www.turkbiyokimyaderneği.org.tr (Erişim: 29.03.2013).
74. Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği (FFD), <http://www.ffd.org.tr> (Erişim: 29.03.2013).
75. Farmasötik Bilimler Ankara Derneği, <http://www.fabad.org.tr> (Erişim: 29.03.2013).
76. Kozmetik Araştırmacılar Derneği, <http://www.tukad.org.tr> (Erişim: 29.03.2013).
77. Farmakovijilans Derneği, <http://www.farmakovijilansderneği.org> (Erişim: 29.03.2013).
78. Türk Farmasötik Teknoloji Araştırmacıları Derneği (TÜFTAD), <http://www.tuftad.org.tr> (Erişim: 29.03.2013).
79. Türk Farmakoloji Derneği (TFD), <http://www.tfd.org.tr> (Erişim: 30.03.2013).
80. Türk Toksikoloji Derneği (TTD), <http://www.turktox.org.tr> (Erişim: 30.03.2013).
81. Türk Tıp Tarihi Kurumu (TTTK), <http://www.tttk.org.tr> (Erişim:30.03.2013).
82. Tüm Eczacı İşverenler Sendikası (TEİS), <http://www.teis.org.tr> (Erişim: 30.03.2013).
83. İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS), <http://www.ieis.org.tr> (Erişim: 30.03.2013).
84. Uluslararası Eczacılık Federasyonu (International Pharmaceutical Federation (FIP)), <http://www.fip.org> (Erişim: 01.04.2013).
85. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), <http://www.who.int> (Erişim: 01.04.2013).
86. The European Medicines Agency (EMA), <http://www.ema.europa.eu>, (Erişim: 01.04.2013).
87. International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research (ISPOR), <http://www.ispor.org>, (Erişim: 01.04.2013).
88. U.S. Food and Drug Administration (FDA), <http://www.fda.gov> (Erişim: 03.04.2013).
89. The International Conference on Harmonisation of Technical Requirements for Registration of Pharmaceuticals for Human (ICH), <http://www.ich.org> (Erişim: 03.04.2013).
90. European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), <http://www.efpia.eu> (Erişim: 3.4.2013).
91. International Federation of Pharmaceutical Manufacturers & Associations (IFPMA), <http://www.ifpma.org> (Erişim: 3.4.2013).
92. The Pharmaceutical Group of the European Union (PGEU), <http://www.pgeu.eu> (Erişim: 4.4.2013).
93. Drug Information Association (DIA), <http://www.diahome.org> (Erişim: 4.4.2013).
94. European Society of Clinical Pharmacy (ESCP), <http://www.escpweb.org> (Erişim 4.4.2013).
95. The European Association of Hospital Pharmacists, <http://www.eahp.eu> (Erişim: 4.4.2013).
96. American Pharmaceutical Association (APhA), <http://www.pharmacist.com> (Erişim: 4.4.2013).
97. SIR Institute for Pharmacy, Practice & Policy, <http://www.stevenshof.nl> (Erişim: 4.4.2013).
98. European Pharmaceutical Students' Association, <http://www.epsa-online.org> (Erişim: 4.4.2013).
99. International Pharmaceutical Students' Federation (IPSF), <http://ipsf.org> (Erişim: 4.4.2013).
100. Dünya'da ulusal ve uluslararası eczacılık örgütleri, <http://www.pharmacy.org/association.html>, (Erişim: 4.4.2013).